

Reisjärven kunnan lausunto

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelmasta 2027-2030

Teema 1: Palvelujen saatavuus ja saavutettavuus

Reisjärven kunta korostaa, että sote-uudistuksen perimmäinen tavoite, palvelujen yhdenvertainen saatavuus, ei saa vaarantua Pohteen reuna-alueilla. Liikkuvat ja digitaaliset palvelut (kuten OmaPohde-palvelualusta) ovat kannatettavia lisiä, mutta ne eivät saa korvata fyysisiä peruspalveluja. Maaseutumaisessa kunnassa pitkät etäisyydet, joukkoliikenteen puute ja ikääntyneen väestön rajalliset digitaaliset valmiudet edellyttävät, että perusterveydenhuollon lääkäri- ja hoitajavastaanotot sekä suun terveydenhuolto säilyvät kiinteitä lähipalveluina omassa kunnassa. Kuntakohtainen fyysinen asiointimahdollisuus on perusluonteinen arjen turvatekijä.

Erityisen huolissaan kunta on alueellisen päivystysvastaanoton ruuhkautumisesta. Kun lähipalveluja ja kiirevastaanottoja supistetaan tai keskitetään, paine seutukunnallisissa päivystysyksiköissä kasvaa kestäättömäksi. Tämä johtaa kohtuuttoman pitkiin odotusaikoihin, potilasturvallisuuden vaarantumiseen sekä Päivystysapu 116 117 -puhelinpalvelun ylikuormittumiseen. Perustason kiireellisen hoidon saatavuus omalla sosiaali- ja terveysasemalla on turvattava virka-aikana täysimääräisesti, jotta päivystysruuhkia voidaan tehokkaasti ennaltaehkäistä.

Reisjärven kunta vaatii, että Oulaskankaan sairaalan päiväkirurgia on säilytettävä osana alueen lähipalveluita. Päiväkirurgiset palvelut takaavat sujuvan hoitoon pääsyn, lyhyemmät hoitomatkat ja turvallisen hoidon lähellä potilasta. Toiminnan keskittäminen kauemmas heikentäisi palveluiden saavutettavuutta, lisäisi kustannuksia sekä kuormittaisi potilaita, omaisia ja muuta terveydenhuoltojärjestelmää. Oulaskankaalla on osaava henkilöstö, toimivat tilat ja vahva kokemus laadukkaasta päiväkirurgiasta. Näitä palveluita ei tule heikentää, vaan niiden jatkuvuus ja kehittäminen on turvattava.

Teema 2: Palveluverkosto ja kiinteistöt

Reisjärven sote-keskuksen ja sen tarjoamien tilojen pitkäjänteinen hyödyntäminen on taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevää. Kunta pitää välttämättömänä, että aiemmin linjattu suun terveydenhuollon kiinteä hoitohuone ja sen toiminta vakiinnutetaan osaksi paikallista sote-keskusta siirrettävien konttiratkaisujen sijaan. Kiinteistöjen uudistamis- ja vuokrauspäätöksissä on otettava huomioon alueellinen tasapaino: peruspalvelujen keskittäminen seutukunnallisiin suuryksiköihin heikentää asukkaiden hyvinvointia ja synnyttää merkittäviä kerrannaiskustannuksia Kela-kytten ja matka-aikojen muodossa.

Kunta vastustaa apuvälineiden jakelun keskittämistä ja palvelupisteiden harventamista. Suunnitellut muutokset, jotka heikentävät perusapuvälineiden lainausta ja huoltoa paikallisesti, iskevät suoraan heikoimmassa asemassa oleviin: ikäihmisiin, vammaisiin ja kuntoutujiin. Apuvälineiden noudon tai palautuksen siirtyminen naapurikuntiin luo merkittävän esteen itsenäiselle arjelle ja lisää kotihoidon ja omaisten kuljetustaakkaa. Lähipalvelupisteen säilyminen ja joustava asiointi Reisjärvellä on turvattava osana ennaltaehkäisevää ja toimintakykyä tukevaa palveluverkkoa.

Teema 3: Ikäihmisten ja vammaisten palvelut, asuminen sekä omaishoito

Reisjärven kunta vaatii ikäihmisten ympärivuorokautisen hoidon (yksityinen Hoivakoti Paavola) ja yhteisöllisen asumisen (Mansikka) paikkojen säilyttämistä paikallisesti. Ikääntyvän väestönosan siirtäminen oman kotikunnan ja tuttujen sosiaalisten verkostojen ulkopuolelle heikentää elämänlaatua ja on inhimillisesti kestämatöntä. Kotiin vietäviä palveluja on kehitettävä ja resursoitava voimakkaasti, mutta ne eivät saa muodostua turvattomuutta lisääväksi tekijäksi silloin, kun henkilön hoivantarve edellyttää laitos- tai asumispalvelupaikkaa. Paikallisten hoiva- ja asumispalvelujen, asumisyksikkö Mansikan ja yksityisenä palveluntuottajan palvelua tarjoavan Hoivakoti Paavola toiminnan jatkuvuus sekä riittävä hoitajamitoitus on turvattava kaikissa tilanteissa ilman poikkeuksia.

Kunta edellyttää painokkaasti, että omaishoidon tukea ei saa alentaa omaishoitajilta. Omaishoitaja tekevät yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti korvaamatonta työtä, joka vähentää suoraan hyvinvointialueen raskaiden ympärivuorokautisten palvelujen painetta. Tukipalkkioiden leikkaaminen tai myöntämiskriteerien tiukentaminen säästösyistä olisi lyhytnäköistä politiikkaa, joka johtaisi nopeasti omaishoitajien uupumiseen ja kalliimman laitoshoidon tarpeen räjähdysmäiseen kasvuun.

Erityisen painokkaasti kunta vaatii **vammaispalvelujen ympärivuorokautisen asumisyksikön Mäntykodin säilyttämistä Reisjärvellä.** Mäntykoti tarjoaa 20-paikkaisena hoitoyksikkönä elintärkeää, turvallista ja tuttua pitkäaikaista asumista sekä lyhytaikaishoitoa alueen vammaisille henkilöille. Suunnitelmat vammaispalvelujen asiakkaiden siirtämisestä tai keskittämisestä muihin kuntakeskuksiin ovat inhimillisesti kestäättömiä, rikkovat uuden vammaispalvelulain henkeä yksilön itsemääräämisoikeudesta ja osallisuudesta sekä katkaisevat asukkailla elintärkeät paikalliset sosiaaliset verkostot ja tukijärjestelmät. Heikoimmassa asemassa olevien kuntalaisten lähipalvelut ja asumisyksiköt on turvattava ilman poikkeamia omassa kotikunnassa.

Teema 4: Monituottajuus ja talouden tasapainottaminen

Kunta ymmärtää Pohteen tarpeen noin 19 miljoonan euron talouden tasapainottamistoimille vuosina 2027-2028. Tasapainotusta ei kuitenkaan saa tehdä mekaanisesti reuna-alueiden palveluverkkoa karsimalla. Henkilöstöpulan ja lääkärivajeen ratkaisemiseksi kunta kannattaa ammatinharjoittajamallien ja muiden joustavien monituottajuusratkaisujen aktiivista hyödyntämistä ostopalvelujen ja kalliiden vuokralääkärin sijaan. Paikallisten pk-yritysten ja sosiaalisten yritysten rooli palveluntuotannossa tulisi huomioida hankintoja pilkkomalla.

Teema 5: Kunta-Pohde-yhteistyö (HYTE) ja järjestöt

Lakisääteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (HYTE) vaatii saumatonta tiedonkulkua ja resurssien yhteensovittamista Reisjärven kunnan ja Pohteen välillä. Ehkäisevässä työssä kolmannen sektorin ja paikallisten järjestöjen rooli elintärkeää asukkaiden osallisuuden ja aktiivisuuden ylläpitämisessä. Järjestämissuunnitelman on taattava, että järjestöjen toimintaedellytykset ja avustuskäytännöt säilyvät selkeinä, vakaina ja saavutettavina. Painotukset ennaltaehkäisevään työhön vähentävät suoraan raskaampien ja kalliimpien erikoissairaanhoidon sekä sosiaalihuollon palvelujen kysyntää.

Reisjärven kunnanhallitus

